

Havens uit- en invaren (1) Zandweerd

We roeien op de IJssel. Heel mooi, maar met de nodige risico's. Vooral sturen op de IJssel is iets wat niet vanzelf gaat. Wat is het dan prettiger dan een rubriek in de Bellnote, waar je zittend in je luie stoel, alles leest over het sturen op de IJssel? Zodat je in de boot precies weet waar je aan toe bent.

Haven uit

Zolang we op onze Zandweerdplas blijven roeien is sturen niet echt moeilijk. Wind kan lastig zijn maar van stroom hebben we niets te duchten. Het water gaat weliswaar met het rivierpeil op en neer, maar er staat géén stroom. Het wordt echter een heel ander verhaal zodra we de rivier opgaan.

Iedereen herinnert zich nog de eerste keer dat zij of hij tussen de havenhoofden door de rivier opvoer met de bedoeling stroom-op te gaan. De boeg had net geroepen dat voor de oversteek alles OK was en ineens ging de boot aan de haal en luisterde nauwelijks meer naar het roer. Op dat moment leerde je ook meteen waardoor dat kwam: de boeg was al in de stroom en werd daardoor zijwaarts weggezet terwijl het "hek" (achterschip) nog in stilstand water zat.

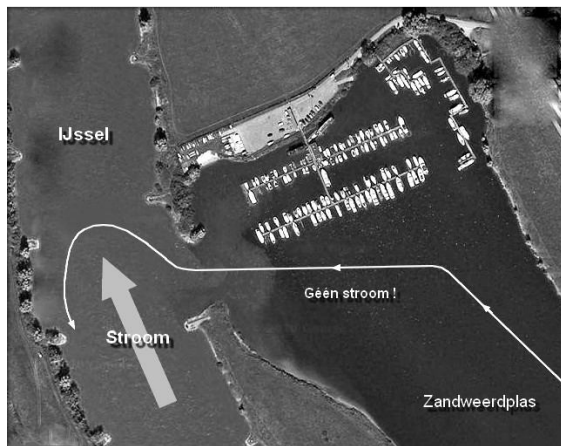

Fig.1 Eerste keer de IJssel op...

Op de satellietfoto **Fig.1** is aangegeven hoe dat er toen ongeveer uitzag. Het duurde even voordat je de boel weer onder controle had. Dat komt doordat je door een echte waterscheiding gaat, het overgangsgebied tussen stilstand en stromend water. Die overgang verloopt geleidelijk en loopt dóór tot aan het midden van de rivier. Vandaar dat het even duurt voordat de zijwaartse druk op boeg en hek ongeveer gelijk is en de boot weer naar z'n roer luistert.

Je maakt intussen een flinke zwieper over de rivier. Niet erg zolang er geen verkeer is maar het kan vervelend worden als er ondanks je oplettenheid toch ineens een motorschip

opduikt en zeker als je in dat geval de bakboordwal (stroom-op) moet houden om ongelukken te voorkomen. Kunnen we er iets aan doen? Aan de stroom niet, die blijft nog wel even, maar wel aan de manier waarop we de stroom "aansnijden".

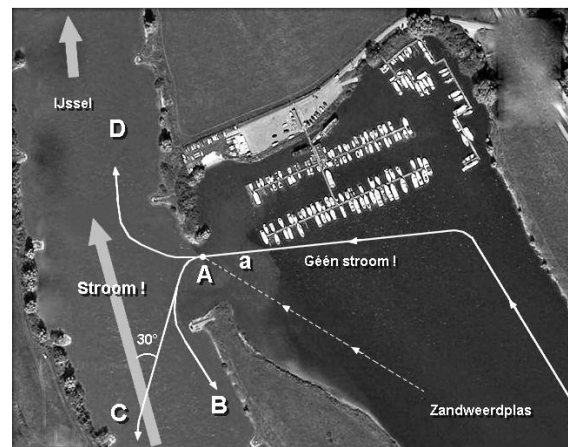

Fig.2 Stroom "aansnijden"

We kunnen namelijk de zijwaartse kracht op onze boot aanzienlijk verminderen door zo gauw mogelijk recht tegen de stroom in te gaan varen. Zie **Fig.2**. Punt **A** ligt nog net in stilstand water, rechts van het midden van de doorgang maar wel vrij van het noordelijk havenhoofd. Wees verdacht op binnenkomende boten!

Het aanvaren van punt **A** gaat het beste volgens de getrokken lijn. Volg je namelijk de stippellijn dan maak je het jezelf extra moeilijk bij het maken van de scherpe **BB** bocht die dadelijk volgt.

Vanaf punt **A** kunnen we helaas niet recht tegen de stroom invaren want dan komen we op het zuidelijke havenhoofd terecht dat vooral door de uitstekende krib nogal in de weg zit. Wat we wél kunnen is de stroom onder een zo klein mogelijke hoek aansnijden. Vanuit **A** is een hoek van ongeveer 30° haalbaar. Het komt er dus op neer dat we in punt **A** een bocht van ongeveer 90° moeten maken. Dat kan het beste door bij het passeren van **A** "Stuurboord Sterk" en zeer hard bakboord roer te geven.

Het zal duidelijk zijn dat als je eerder aan je bocht begint (bijvoorbeeld bij **a**) de hoek met de stroom weer groter wordt en dat willen we

juist niet. Je 'timing' is dus erg belangrijk! Laat de boeg goed uitkijken en laat met normale haal roeien zodat je voldoende 'roer' hebt. Je kunt nu zonder problemen aan de bakboordwal blijven, richting **B**, mocht dat noodzakelijk of wenselijk zijn of doorvaren naar de stuurboordwal aan de overkant, **C**.

En als er verkeer op de rivier is? Spreek met de boeg (en met je ploeg) af dat hij in dat geval "Verkeer!!" roept. Afhankelijk van de omstandigheden heb je dan de keus uit drie mogelijkheden:

- als je nog net niet in de stroom zit een noodstop maken en strijkend terug of
- doorgaan richting **B** of
- stroom-af richting **D** en zodra het kan rond maken.

En als je gewoon naar 'De Muur' wilt? Stroom-af varen, richting **D** is eenvoudig, al zul je ook hier even een duw tegen de boeg voelen maar dan wel in de goede richting. Wees ook nu weer verdacht op boten die terugkomen en het laatste stuk de (hun) BB wal houden.

Haven in

Iedere schipper zal je kunnen vertellen dat het binnenvaren van een haven het beste tegen de stroom in kan gebeuren. De boot is dan namelijk veel beter bestuurbaar doordat er veel meer water langs het roer loopt dan wanneer je de stroom mee hebt: het roer werkt zelfs nog goed wanneer je ten opzichte van het land bijna stilligt! Komend vanuit de richting Olst steek je dus kort voor de haveningang over naar de bakboord wal **Fig.3**. Gladde boten zullen dat vaak al eerder doen, afhankelijk van de wind en om een lastige onderstroom op het laatste stuk aan de SB wal te vermijden.

Fig.3 Tegenstrooms de haven in

Je blijft stevig doorroeien tot je vlakbij het zuidelijke havenhoofd bent (groen-witte paal). Op dit moment beslist géén light paddle en zeker niet laten lopen maar naar binnen sturen en op volle kracht doorroeien totdat je echt uit de stroom bent. Anders zet de stroom je voor je het weet op de keien van het noordelijk havenhoofd...

Als er veel verkeer is kun je natuurlijk even de haven voorbijvaren, rondmaken (Kribbigheden 4, 1a) en verder de haven naderen zoals je dat komend vanuit de stad zou doen, **Fig.4**.

Fig.4 Voorstrooms de haven in

Vanuit die richting heb je de stroom mee. Blijf dus met een stevige haal roeien om voldoende 'roer' te houden. Houd met een ruime bocht en met kleine roeruitslagen het midden van de haveningang (**M**) aan en probeer aan te voelen wat de boot 'doet'. Want, als je bij **X** hard instuurt -zoals je op stilstaand water zou doen- loop je de kans om bij **Y** op de keien te lopen. De boeg komt nu namelijk in stilstaand water terecht en het achterschip krijgt door de stroom een forse duw naar bakboord. Gevolg: je raakt flink uit de koers. Als je echter bij **X** aangekomen bijna niets doet wordt de boot door de stroom meestal keurig recht voor de haveningang geschoven.

Over die groen/witte paal nog dit: overal ter wereld is de markering van haveningangen dezelfde. Bij het binnenvaren is het havenhoofd aan stuurboord altijd *groen* gemarkeerd en dat aan bakboord *rood*. Bij het binnenvaren vaar je dus altijd groen-op-groen en rood-op-rood.

Volgende keer: de Kanohaven.

Jolt Oostra